

Granskning av arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck

Nacka kommun

Innehåll

Sammanfattning och rekommendationer	2
1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och revisionsfrågor	4
1.3 Revisionskriterier	5
1.4 Metod	6
1.5 Roller och ansvar	6
1.5.1 Socialnämnden	6
1.5.2 Fritidsnämnden.....	7
1.5.3 Utbildningsnämnden	7
1.5.4 Kommunstyrelsen	7
2. Socialnämndens mål avseende arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.....	8
2.1 Bedömning.....	9
3. Rutiner, metodstöd och arbetssätt inom socialnämnden	9
3.1 Att upptäcka våldsutsatta	10
3.2 Utredda behov av stöd	10
3.2.1 Utredning av barn samt medföljande barn	11
3.3 Tillgängligt stöd och insatser till våldsutsatta.....	12
3.4 Ärenden som berör hedersrelaterat våld och förtryck	13
3.5 Bedömning.....	13
4. Förebyggande arbete och kompetens.....	14
4.1 Förebyggande arbete genom informationsspridning	14
4.2 Kompetenshöjande insatser anordnas av samordnaren för våld i nära relation	14
4.3 Bedömning.....	15
5. Samverkan.....	16
5.1 Samverkan sker mellan olika enheter och verksamheter inom kommunen.....	16
5.2 Extern samverkan	16
5.3 Bedömning.....	17
6. Uppföljning, utvärdering och kartläggning inom socialnämnden	18
6.1 Uppföljning av enskilda fall och insatser samt utförare.....	18
6.2 Aggregerad uppföljning av ärenden	19
6.3 Systematisk kvalitetsuppföljning inom socialnämnden	19
6.4 Bedömning.....	20
7. Skolor, elevhälsan och fritidsgårdar	21
7.1 Förebyggande arbete i skolor och på fritidsgårdar	21
7.2 Det sker ingen kontinuerlig kompetensutveckling inom elevhälsan och fritidsgårdar	22
7.3 Bedömning.....	22
8. Sammanfattande bedömning och svar på revisionsfrågor	23
9. Bilaga	25
Källförteckning	25

Sammanfattning och rekommendationer

EY har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden delvis har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Vi noterar att varken utbildningsnämnden eller fritidsnämnden har en tydlig styrning och uppföljning avseende granskningsområdet. Kommunstyrelsen har även inkluderats i granskningen utifrån sitt ansvar för välfärdsproduktion, men inget tydligt ansvar eller samordnande funktion har identifierats.

Det saknas kommungemensamma mål eller handlingsplaner inom granskningsområdet vilket vi bedömer utgör en risk för att arbetet i kommunen inte sker samordnat. Det är enbart socialnämnden av de granskande nämnderna som har ett mål med tillhörande indikator inom granskningsområdet. Vi bedömer att socialnämnden kan utveckla målen avseende arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck genom att specificera ytterligare mål som på ett tydligare sätt mäter olika delar av arbetet i syfte att öka styrningen inom området.

Socialnämnden har etablerade rutiner, metodstöd och arbetssätt för att upptäcka, utreda samt erbjuda ändamålsenligt stöd för personer utsatta för våld i nära relation. Vi ser dock som en brist att tillgängligt stöd används i låg utsträckning. Vi bedömer även det som en sårbarhet att flera väsentliga delar av verksamheten tycks vara beroende av en samordnande funktion och att denne inte ersatts vid långvarig frånvaro.

Vi bedömer att det inom delar av kommunen finns erforderlig kompetens avseende att upptäcka och möta hedersrelaterat våld och förtryck men att kompetensen inte är utbredd i kommunen. Vi ser det som en brist att det saknas etablerade rutiner för ärenden som innehåller hedersproblematik.

Kompetenshöjande insatser har genomförts och planeras framgent. Vi bedömer dock att det finns behov av ytterligare kompetensutveckling, framförallt avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Förebyggande arbete sker främst genom informationsspridning. Vi ser positivt på det förebyggande arbete som sker men noterar att det inte finns en sammanhållen plan för hur det ska genomföras.

Vi bedömer att det finns fungerande former för samverkan såväl inom kommunen som mellan kommunen och civilsamhället. Vi bedömer dock att det finns utrymme att utveckla både den interna och externa samverkan i syfte att skapa mer struktur och minska sårbarheten i att samverkan riskerar att vara bunden till en person.

Socialnämnden följer upp arbetet mot våld i nära relation i enskilda fall, på aggregerad nivå samt av olika aktörers insatser. Vi noterar att hedersrelaterat våld och förtryck inte följs upp på en aggregerad nivå, detta är ett område vi bedömer kan utvecklas. Kommunen genomför inga egna övergripande kartläggningar av förekomsten av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunen följer dock andra instansers statistik, vilket vi ser positivt på.

Sammantaget bedömer vi att det finns anledning att se över behovet av en kommunövergripande handlingsplan och samordning avseende arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Detta då våldsutsatthet kan upptäckas i flera av kommunens verksamheter och förhållningssätt, rutiner och uppföljning med fördel kan koordineras på ett tydligare sätt. Genom ett mer kommunövergripande arbete kan kompetens inom området säkras i fler av de verksamheter som möter utsatta.

Utifrån granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden:

- ▶ Överväg att ta fram fler specificerade mål kring arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck.
- ▶ Säkerställ att tillgängligt metodstöd samt standardiserade bedömningsmetoder tillämpas.
- ▶ Säkerställ att det finns tillräcklig kompetens kring hedersrelaterat våld och förtryck i samtliga delar av verksamheten som möter potentiellt utsatta individer samt att det finns ändamålsenliga rutiner för bemötandet.
- ▶ Säkerställ att möjligheten till ärendestöd, kompetensutveckling samt samverkan inte är beroende av en enskild funktion.
- ▶ Säkerställ att uppföljning av utförare genomförs i syfte att säkerställa ändamålsenliga insatser.

- ▶ Överväg att följa upp ärenden som berör hedersrelaterat våld och förtryck separat från andra våldsärenden. Detta i syfte att få en bättre förståelse för problematikens karaktär samt eventuella utvecklingsbehov i verksamheten.

Utifrån granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden, utbildningsnämnden, fritidsnämnden och kommunstyrelsen:

- ▶ Säkerställ att den interna samverkan är ändamålsenlig. Vi föreslår att detta kan göras genom att överväga en ökad samordning av kommunens arbete genom gemensamma mål, metoder, rutiner och förbyggande arbete. Detta kan exempelvis ske genom en samordnande funktion samt en kommungemensam handlingsplan.
- ▶ Säkerställ att kompetensen inom verksamheterna är tillräcklig för att bemöta utsatta på ett adekvat sätt.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Våld i nära relationer (VNR) beskrivs av Socialstyrelsen som ett omfattande samhällsproblem och ett hot mot utsatta personers, oftast kvinnors och barns, mänskliga rättigheter. Varje år utsätts ca 75 000 kvinnor för våld av sin partner eller tidigare partner. Samtidigt bedöms var tionde barn ha upplevt våld i hemmet. Att utsättas för våld i nära relationer får stora konsekvenser och utsatta behöver ofta vård, omsorg och skydd på såväl kort som lång sikt.

Hedersrelaterat våld och förtryck beskrivs av Socialstyrelsen som ett stort samhällsproblem och innefattas av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Hedersrelaterat våld och förtryck uppstår för att skydda eller återupprätta en familjs eller en större släkts heder och sociala anseende. Till skillnad från våld i nära relationer sanktioneras det av ett kollektiv och utövas även ofta av flera personer. De utsattas familjemedlemmar eller närstående spelar i regel en avgörande roll.

Begränsad kunskap om hederskultur, våld i nära relationer, tidspress i arbetet och att våldsutsatta ofta inte berättar att de har blivit utsatta, gör att det är svårt att upptäcka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Det är därför viktigt att det inom socialtjänsten finns kunskap och förmåga att se tecken på och konsekvenser av utsatthet för våld. Att hantera konsekvenser av våldet utgör dock endast en del av arbetet. Regeringen presenterade, som en del i jämställdhetspolitiken, under 2016 en Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Där betonas särskilt det förebyggande arbetet och att effektiva åtgärder för att förhindra att våld utövas behöver utarbetas och tillämpas. Vidare betonas att det för att nå långsiktiga resultat i arbetet behövs en mer effektiv samordning mellan aktörer.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om socialnämnden, utbildningsnämnden och fritidsnämnden har ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns aktuella kartläggningar och analyser av förekomsten av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck?
- ▶ Vilka mål finns för kommunens arbete rörande våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck?
 - ▶ I vilken grad uppnår kommunen dessa mål?
- ▶ Vilket förebyggande arbete finns kring våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck och har kompetenshöjande insatser planerats eller genomförts?
- ▶ Finns etablerade rutiner, metodstöd och arbetssätt för att upptäcka våld i nära relationer samt för att utreda behov och erbjuda ändamålsenligt stöd? I vilken utsträckning och hur tillämpas de?
- ▶ Finns erforderlig kompetens, metodstöd och rutiner för att upptäcka och möta hedersrelaterat våld och förtryck? Hur tillämpas dessa rutiner och stöd?
- ▶ Finns fungerande former för samverkan inom kommunen och mellan kommunen och civilsamhället avseende arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck? Hur tillämpas dessa samverkansformer?
- ▶ Sker uppföljning och utvärdering av arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck?
 - ▶ I enskilda fall, på aggregerad nivå samt av olika aktörers insatser?

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning utgörs av:

Socialtjänstlagen (5 kap. 11§)

Socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt bedriva förebyggande arbete för att förhindra att de far illa. Nämnden ska i dessa frågor samverka med andra berörda. Till nämndens uppgifter hör även att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Nämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan behöva stöd och hjälp för att förändra sin situation. Barn som bevittnat våld av eller mot närstående är offer för brott, nämnden ansvarar för att barnet får stöd och hjälp.

För att förebygga våld och andra övergrepp i nära relationer infördes den 1 augusti 2021 nya bestämmelser i bland annat socialtjänstlagen (2001:453). För socialnämndens del införs ett uttalat krav på att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld bör ha en likvärdig tillgång till insatser som syftar till att våldet ska upphöra. Socialnämnden ska därav avgöra vilken insats som ska ges med hänsyn till den enskildes förutsättningar och behov. Detta baserat på faktorer som risk för återfall och individens mottaglighet samt med hänsyn till säkerheten för den eller de som har utsatts för våld eller övergrepp och dennes närstående.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSF 2014:4)

Socialstyrelsen har tagit fram en föreskrift och allmänna råd (SOSFS 2014:4) kring hur kommuner bör arbeta med utsatta för våld i nära relationer. Av föreskriften framgår bland annat att socialnämnden ska:

- ▶ Fastställa mål för arbetet och beskriva när och hur målen ska uppnås.
- ▶ Fastställa var ansvaret för att utreda, fatta beslut och följa upp ärenden ligger samt rutiner för arbetet.
- ▶ Analysera att utbudet av insatser som erbjuds våldsutsatta svarar mot kommunens behov genom att fortlöpande kartlägga förekomsten av våldsutsatta och barn som bevittnat våld genom t.ex. dokumentation i pågående ärenden och uppgifter från lokal eller officiell statistik, hälso- och sjukvård samt andra myndigheter och organisationer.
- ▶ Planera för hur vuxna och barn ska få information om nämndens verksamhet, avgöra när och hur frågor om våld ska ställas, se till att metoder för stöd och hjälp utgår ifrån tillgänglig kunskap samt beakta särskilda behov som en våldsutsatt kan ha på grund av exempelvis risken för hedersrelaterat våld eller missbruk.
- ▶ Samordna sina insatser samt fastställa ansvar för intern och extern samverkan.

De som arbetar med handläggning och uppföljning bör ha kunskap om våld och övergrepp av eller mot närstående samt kunna omsätta kunskaperna i arbetet. Personal som genomför insatser bör ha kunskap om våld och övergrepp för att kunna uppmärksamma våldsutsatthet och se till att den utsatta får hjälp.

Socialnämnden bör bland annat utreda behov av stöd och hjälp akut och på lång sikt, våldets karaktär, omfattning och konsekvenser, hur den utsatta hanterar sin situation, behov av stöd samt nätverket runt personen. Socialnämnden ska kunna erbjuda insatser akut samt på kort och lång sikt utifrån riskbedömning och utredning, exempel på insatser är:

- ▶ Information, råd, stödsamtal, hjälp att ordna boende, stöd i föräldraskapet och hjälp i kontakt med organisationer, myndigheter och hälso- och sjukvård. Insatser till barn ska erbjudas utifrån barnets behov av skydd, råd, stöd, vård och behandling.
- ▶ Vid behov erbjuda stöd och hjälp i form av tillfälligt boende samt ha beredskap att handlägga ett ärende om ekonomiskt bistånd som gäller en våldsutsatt och är akut.
- ▶ Erbjudna föräldrar eller närstående råd och stöd samt erbjuda insatser till våldsutövare som syftar till att de förändrar sitt beteende och upphör med att utöva våld.

Barnkonventionen

Barnkonventionen innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn och sedan januari 2020 en del av svensk lagstiftning. Konventionen består av 54 artiklar med fyra grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

- ▶ Alla barn har samma rättigheter och lika värde (Artikel 2).
- ▶ Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (Artikel 3).
- ▶ Alla barn har rätt till liv och utveckling (Artikel 6).
- ▶ Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad (Artikel 12).

Beslutsfattare och tjänstemän ska låta konventionen utgöra en grund för beslut som tas i kommuner och landsting/regioner.

Skollag (2010:800)

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Kommunfullmäktiges styrande dokument på området

Nämnderna och kommunstyrelsen utgår från kommunfullmäktiges fyra målområden 2022-2024; maximalt värde för skattepengarna, bästa utveckling för alla, attraktiva livsmiljöer i hela Nacka samt stark och balanserad tillväxt. Dessa bryts ner inom respektive ansvarsområde och även förekommande på verksamhetsnivå. Det finns inte några specifikt riktade kommunövergripande mål som rör granskningsområdet. Det finns inte heller några övriga kommunövergripande styrdokument som direkt berör granskningsområdet.

1.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning samt intervjuer. För fullständig information om intervjupersoner och dokumentation, se *källförteckning*.

1.5 Roller och ansvar

I följande avsnitt redogörs för nämndernas roller och ansvar i arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Detta för att tydliggöra hur rapporten är disponerad, där tonvikt läggs på socialnämndens arbete.

1.5.1 Socialnämnden

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten avseende individ- och familjeomsorg, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd, med undantag för de uppgifter som åligger arbets- och företagsnämnden och äldre- och äldreomsorgsnämnden.

Socialnämnden är system- och finansieringsansvarig nämnd för kundvalssystemen inom sina ansvarsområden.¹

Socialnämnden har egna insatser men beställer även insatser från välfärd samhällsservice samt hänvisar individer till frivilliga insatser.

Socialnämndens mål avseende arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck presenteras i kapitel 2.

1.5.2 Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för finansiering och uppföljning av fritidsverksamheter och folkhälsofrågor, bland annat genom stöd till föreningar, fritidsgårdar och verksamhet för unga på skollov. I nämndens uppdrag ingår att följa utvecklingen inom fritidsområdet och att verka för ett varierat fritidsutbud.

Fritidsnämnden har inga mål kopplade till arbetet mot våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.

1.5.3 Utbildningsnämnden

I utbildningsnämndens reglemente anges att nämnden är huvudman för och/eller myndighet för målformulering, finansiering, uppföljning och utvärdering samt systematiskt kvalitetsarbete på kommunnivå men inte för produktionen av skola. Produktionen av den kommunala skolan finns inom välfärd skola vilken inryms under kommunstyrelsen. Utbildningsnämnden ansvarar för skolpliktsbevakning.

Utbildningsnämnden har inga mål kopplade till arbetet mot våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.

1.5.4 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska tillhandahålla kommunal produktion av tjänster i den omfattning som efterfrågas. Kommunstyrelsen ansvarar därvid för produktionen av tjänster inom samtliga nämnders ansvarsområden. För tjänster inom ramen för skollagen och andra författningar på utbildningsområdet innebär det att kommunstyrelsen ansvarar som huvudman för utbildningen i de kommunala förskolorna och skolorna innefattande frågor rörande barns och elevers vardag i utbildningen, inkluderande arbetsmiljö, arbete mot kränkande behandling och för likabehandling, elevhälsa, barns och elevers utveckling mot målen och studieförutsättningar. Ansvaret omfattar myndighetsutövning/myndighetsuppgifter inom de områden som enligt lag eller annan författning är huvudmannen för utbildningens ansvar.

Produktionen av tjänster är uppdelad i två grenar, välfärd samhällsservice och välfärd skola². Båda produktionerna rapporterar till nämnder, varifrån de får uppdrag, samt kommunstyrelsen. I granskningen berörs välfärd skola samt enheterna familj och arbete samt kultur och fritid inom välfärd samhällsservice. Kommunstyrelsens ansvar eller eventuell samordnande funktion är inte tydliggjord avseende granskningsområdet.

Kommunstyrelsen har inga mål kopplade till arbetet mot våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.

¹ Reglemente för socialnämnden

² Välfärd skola består av förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt barn- och elevhälsan som drivs i kommunal regi.

2. Socialnämndens mål avseende arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck

I genomförandet av granskningen noterar vi att det enbart är socialnämnden som har mål kopplade till arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i sina respektive mål och budget. Varken fritidsnämnden, utbildningsnämnden eller kommunstyrelsen har specificerat mål som kopplas till de aktuella frågorna.

I socialnämndens mål och budget 2022-2024 framgår att socialnämnden har generella mål samt ett specifikt mål som kopplat till arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. På ett generellt plan arbetar socialnämnden utifrån målet "*Maximalt värde för skattepengarna*", vari de arbetar utifrån andel flickor och pojkar samt kvinnor och män inom individ- och familjeomsorgen som fått en förbättrad situation med stöd från socialtjänsten. Nämnden arbetar även för att öka andelen barn som är delaktiga i uppföljningen av sin insats.

Vidare i nämndens årsredovisning 2021 var ett fokusområde, vari målgruppen för granskningen ingår, definierat till "*Socialtjänsten utvecklas utifrån Nackabornas behov. Insatser som erbjuds håller en hög kvalitet och utgår från en evidensbaserad praktik. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet möts med varierade och effektiva arbetssätt som anpassas efter individens förutsättningar.*" I årsredovisningen bedömdes målet som delvis uppfyllt.

Mer specifikt kopplat till arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck arbetar nämnden, inom målet, "*Bästa utveckling för alla*", utifrån andel kvinnor och män över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld. För att följa upp målet har våldsutsatta med insats skyddat boende besvarat frågor kring insatsen. Resultatet ger över tid en inblick i om insatsen bidrar till ett liv fritt från våld. Utifrån dels resultatet inhämtat från de våldsutsatta, dels utifrån forskning, dras slutsatser kring hur insatsen kan utvecklas för att på bästa sätt tillgodose klienternas behov. Ett liv fritt från våld kräver ofta stöd från flera aktörer.

Fokusområde ³	Indikator	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021	Mål 2022	Mål 2023
Barn och vuxna är delaktiga i det stöd och skydd de behöver. Insatserna utvecklas utifrån kundens behov, är av god kvalitet och följs upp regelbundet	Andel kvinnor och män över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld.	85%	87%	85%	102% ⁴	85%	85%

Utöver mål och budget utgår socialnämndens arbete från en årlig framtagna kvalitetsplan. Kvalitetsplanen syftar till att säkerställa att verksamheten uppfyller gällande krav och mål samt att verksamheten präglas av rättssäkerhet, god tillgänglighet, respektfullt bemötande och delaktighet. I kvalitetsplanen för 2022 har verksamheterna identifierat de prioriterade områdena:

- helhetssyn och samordning,
- självbestämmande och integritet,

³ Tabellen är en sammanställning av Mål och budget 2022-2024 samt årsredovisning 2021

⁴ Uppgift hämtad från årsredovisning 2021. Utfallet överstiger målvärdet, Mål 85 % Utfall 87 %. Verksamhetssystemet gör följande uträkning: $87/85 = 1,0235 = 102\%$.

- trygghet och säkerhet
- tillgänglighet.

Utifrån de prioriterade områdena samt verksamheternas mål har ett antal risker med tillhörande åtgärd och kontrollmoment definierats. En risk som definieras är att våldsutsatta och våldsutövare inte får ett sammanhållet stöd eller tillräckliga insatser för att våldet ska upphöra. För att hantera risken pågår ett arbete med en arbetsgrupp som ska fokusera på att upptäcka och motivera våldsutövare att ta emot hjälp att ändra sitt beteende tillsätts. Som egenkontroll tillämpas indikatorn antal våldsutövare som deltar i behandling inom mottagningen Alternativ till våld.

Det har tidigare funnits en handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck inom socialnämnden. Handlingsplanen syftade att leda till förbättrad styrning och ökad samordning och samverkan samt medföra att enheternas och verksamheternas arbete blev mer effektivt och kvalitativt. Den senaste versionen som togs fram var för perioden 2017-2020, den blev dock inte beslutad av nämnd.

Vid tidpunkten för granskningen finns ingen motsvarande handlingsplan eller strategi.

2.1 Bedömning

Det finns inga kommungemensamma mål i arbetet mot våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Vi noterar att det inte finns aktuella kommungemensamma handlingsplaner som innefattar arbetet mot våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Vi bedömer att avsaknaden av ett känt kommungemensamt arbetssätt kan utgöra en risk för att kommunens arbete inte sker på ett sammanhållet sätt. Detta särskilt då förekomsten av våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck är ett problem som kan upptäckas och förebyggas inom flera av kommunens verksamhetsområden.

Av de granskade nämnderna är det enbart socialnämnden som identifierar arbetet mot våldsutsatta i deras mål för 2022. Socialnämnden har inom ramen för granskningsområdet ett fastställt mål samt tillhörande indikator som direkt kopplas till arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Vi noterar att socialnämndens målluppfyllelse avseende den tillhörande indikatorn, andel kvinnor och män över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld, är god. Vi bedömer att nämnden kan precisera arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i tydligare mål samt tillhörande indikatorer som mäter fler delar av arbetet. På så sätt kan styrningen av arbetet utvecklas. Socialnämnden utgår även från sin kvalitetsplan och arbetar utifrån att hantera identifierade risker.

Sammantaget bedömer vi att socialnämnden kan utveckla målen avseende arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck i syfte att öka styrningen inom området.

3. Rutiner, metodstöd och arbetssätt inom socialnämnden

I detta kapitel redogörs för socialnämndens rutiner, metodstöd och arbetssätt inom arbetet med utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.

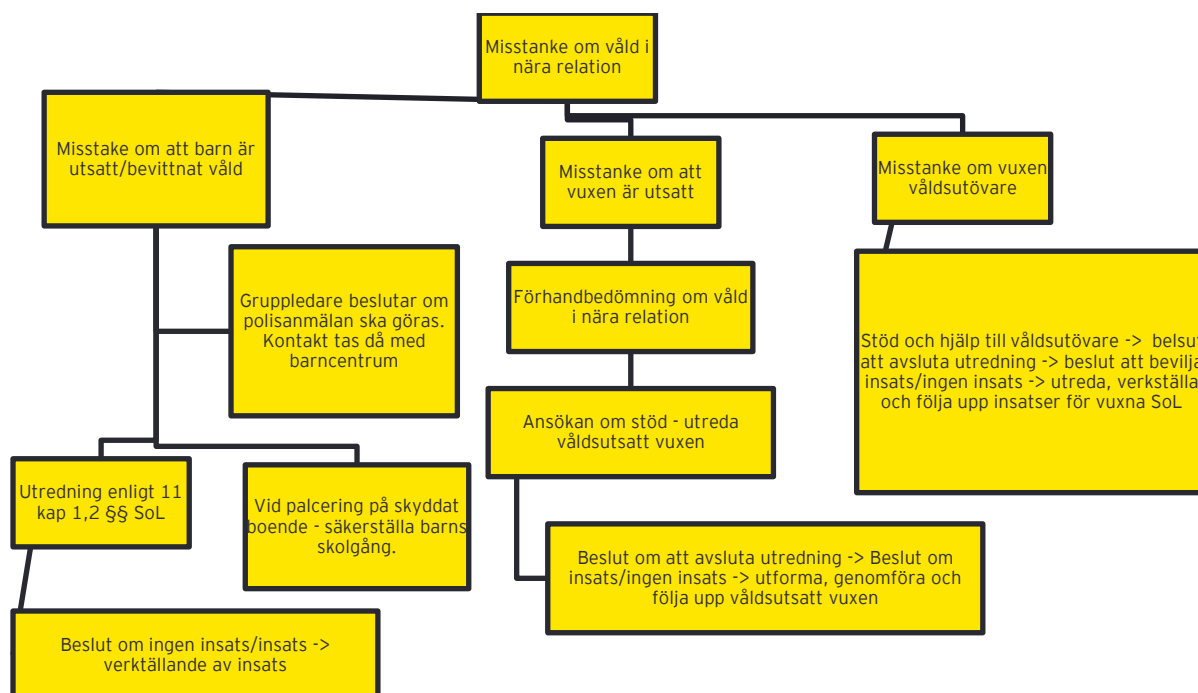
Inom socialnämnden leds den sociala omsorgsprocessen av social- och äldredirektören. Nämndens arbete är uppdelat i två enheter, barn- och familjeenheten och omsorgsenheten. Arbetet avseende våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck är organiserat inom barn- och familjeenheten. Barn- och familjeenheten utreder ärenden och insatser beställs av socialnämnden men utförs av både välfärd samhällsservice och barn- och familjeenheten. Inom barn- och familjeenheten finns en samordnande roll för våld i nära relation.

3.1 Att upptäcka våldsutsatta

Ärenden avseende våld i nära relation och hedersrelaterat våld eller förtryck kan upptäckas inom samtliga av nämndens verksamheter.⁵ Om ärendet rör barn hanteras det inom avdelning utredning och uppföljning barn. Om det rör en vuxen hanteras ärendet inom mottagning och förenklad utredning av vuxenhandläggarna för våldsutsatta. Det är dock vanligt att ärenden har fler än en aktiveringsorsak, vilket innebär att ärenden även kan hanteras på andra avdelningar. Frågan om våld ska ställas av handläggare då det finns misstanke att det förekommer. Vid sådana tillfällen ska FREDA⁶ kortfrågor tillämpas. Om det framkommer att den vuxne är utsatt för våld i nära relation ska handläggaren göra en akut riskbedömning, genom att använda FREDA farlighetsbedömning.

Inom öppenvårdsinsatser ställs alltid frågan om våldsutsatthet samt våldsutövande.

3.2 Utreda behov av stöd

Förenklad bild av den övergripande processkartan för ärenden avseende våld i nära relation.

Ärenden kan inkomma till socialnämnden antingen genom en anmälan, information som framkommer i annat ärende, orosanmälan eller en ansökan. Vid misstanke om att en vuxen är utsatt för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck ska ärendet förhandsbedömas och sedan riskbedömas av den mottagande handläggaren. Alla socialsekreterare och handläggare inom socialtjänsten ska ha denna kunskap vilket alla enligt uppgift inte har. I sambandet betonas dock möjligheten att rådfråga de som har rätt kompetens.

I utredningen finns processkartor som stöd. Processkartorna visar översiktligt var i organisationen beslut ska fattas och den övergripande processen för ärenden.

⁵ För redogörelse för andra verksamheter som berörs i granskningen se avsnitt 7.

⁶ FREDA är standardiserade bedömningsmetoder tänkta att användas i socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer och består av tre instrument och en manual om hur instrumenten ska användas. Bedömningsmetoderna består av FREDA-kortfrågor, FREDA-beskrivning och FREDA-farlighetsbedömning.

Till processkartorna finns utökade beskrivningar samt länkar till olika stödjande dokument och rutiner. I utredningen av ett våldsärende ska handläggarna exempelvis:

- ▶ använda FREDA beskrivning,
- ▶ använda FREDA farlighetsbedömning,
- ▶ inhämta väsentlig information från andra myndigheter/aktörer,
- ▶ göra en behovsbedömning av insats, samt
- ▶ samverka med andra berörda aktörer från egen socialtjänst, egen/annan kommun, kvinnojourer, beroendevård, polis eller andra relevanta aktörer.

Intervjuade uppger att tillgängligt metodstöd samt processbeskrivningar inte alltid används, särskilt inte av handläggare som inte dagligdags hanterar ärenden som rör våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Som exempel lyfts att då en barnvårdsutredning inleds med anledning av våld ska barnhandläggarna använda FREDA, alternativt inhämta FREDA- bedömningen från handläggarna för våldsutsatta vuxna. Detta uppges dock inte alltid göras då många barnhandläggare är obekväma eller ovana med att använda FREDA-instrumenten.

Intervjuade uppger att riskbedömningar inte alltid genomförs på ett strukturerat sätt. Detta avser framförallt då den utsatta också har annan problematik. Riskbedömning av våldsutsattheten kan riskera att inte prioriteras då det finns andra mer akuta problem och att den aktuella handläggaren i första hand är utbildad inom annat specialistområde. Då samordnaren finns tillgänglig blir denne vanligen involverad i riskbedömningen men då funktionen varit frånvarande det senaste året har det inte varit möjligt i samma utsträckning. Gruppledare kan bistå i riskbedömning men enligt uppgift finns risker att den specifika kunskapen för riskbedömningar inte är tillräcklig.

Som stöd i utredningen finns en samordnande roll för våld i nära relation. Samordnaren fungerar som ärendestöd till övriga handläggare inom socialnämnden. Funktionen har nyligen varit frånvarande med anledning av föräldraledighet. Trots frånvaro har samordnaren varit tillgänglig som ärendestöd i vissa särskilt komplicerade ärenden. Arbetet uppges vara personbundet, då få personer innehar stor kompetens. Det uppges finnas flera informella kontakter vilket medför att det är svårt att fullt ut ersätta samordnaren vid dennes frånvaro.

Inom barn- och familjeenhetens olika avdelningar sker veckovisa ärendedragningar. Vid dessa kan olika svårigheter eller frågeställningar lyftas upp. Tidigare har vuxenhandläggarna för våldsutsatt även arbetat parvis men så sker inte längre. Respektive handläggare arbetar ensamt i sitt ärende även om det finns en intern kultur av att hjälpa varandra vid behov.

För att vara sakkunnig krävs särskild kompetens samt möjligheten att avsätta tid för att delta i ärenden. Handläggarna för våldsutsatta vuxna har enligt uppgift inte alltid tid att sätta sig in i andras ärenden med anledning av egen arbetsbelastning.

3.2.1 Utredning av barn samt medföljande barn

Då en orosanmälan kring att ett barn far illa inkommer inleds en utredning enligt SoL. Vårdnadshavare ska i allmänhet informeras skyndsamt om att utredning har inletts. Vid våldsärenden kan det dock finnas särskilda skäl att avvakta med att informera vårdnadshavare. En säkerhetsplanering ska göras innan vårdnadshavare kontaktas och skälen till att vårdnadshavare inte kontaktas direkt ska dokumenteras.

Vid ärende som rör våld i nära relation ska samordning ske med handläggare för våldsutsatta vuxna. Det ska även genomföras en kartläggning av våldet mot vuxen samt våld och hot mot barn. Enligt rutinen ska det göras genom att föräldrarna fyller i en

iRiskblankett⁷, som berör barnets utsatthet. Intervjuade uppger dock att metodstödet iRisk inte alltid används men att det finns annat tillgängligt metodstöd som tillämpas. Vid behov ska även kartläggning av varningssignaler för hedersvåld ske.

Det är vanligt förekommande att våldsutsatta vuxna har medföljande barn. Det är även förekommande att en våldsutsatt vuxen identifieras vid barnärenden. I sådana tillfällen sker parallella utredningar för den vuxna och barnet. Det finns rutiner och metoder för att arbeta familjeorienterat och det sker många gemensamma möten där de utsatta samt utredare/handläggare för både barn och vuxna deltar.

Barn- och familjeenheten har en rutin framtagen som syftar till att förtydliga arbetet med att säkerställa ett barns skolgång vid placering på skyddat boende. Barnets socialsekreterare ska under tiden som utredning av den våldsutsatta vuxna pågå meddela skolan att barnet inte kan närvara. Skolan ska då tillse elevens rätt till utbildning, oavsett om eleven kan närvara i skolan eller inte. Socialtjänsten bedömer om barnet kan gå kvar i nuvarande skola eller behöver byta utifrån skyddsskäl. Om barnet av skyddsskäl inte kan återgå till sin skola så hjälper socialtjänsten att ordna en ny skolplats till barnet. Den nya skolan ska meddelas att uppgiften om skolplacering inte får röjas. Ansökan om skolbyte måste alltid göras av vårdnadshavare.

3.3 Tillgängligt stöd och insatser till våldsutsatta

Inom barn- och familjeenheten sker myndighetsutövningen och beslut om insatser som skyddat boende och kvalificerad kontaktperson fattas. Nedan presenteras ett antal insatser som kan beviljas för den som är utsatt för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunen har upphandlade boenden som används vid placering på skyddat boende. Kommunens upphandlade boenden är geografiskt begränsade till vissa län. Vid behov av placering på andra geografiska platser krävs direktupphandling.

Enligt uppgift fungerar samverkan med de skyddade boendena överlag bra. Kommunen formulerar ett uppdrag till boendet avseende respektive placering. Uppdraget ska formuleras i en genomförandeplan men enligt uppgift är det inte alltid detta hinns med.

Utöver skyddat boende kan socialtjänsten besluta om en kvalificerad kontaktperson som insats till den våldsutsatta. Kvalificerade kontaktpersoner tillförses av kvinnojouren Nacka-Värmdö. Socialtjänsten kan även hänvisa till öppenvård. Öppenvården beställs av socialnämnden och utförs av välfärd samhällsservice. Välfärd samhällsservice erbjuder bland annat:

- ▶ Familjecentral i Fisksätra
- ▶ Föräldrastödsgrupper
- ▶ Familjemottagning
- ▶ Familjerådgivning
- ▶ Stödcentrum med bland annat samtalsstöd
- ▶ Ungdomsmottagning
- ▶ Alternativ till våld Nacka (ATV - våldsmottagning för både utsatta och utövare)

Välfärd samhällsservice har en våldsmottagning som arbetar med våldsutövare genom metoden Alternativ till våld (ATV), i vilken kommunen är licensierade. Våldsutövarna kommer till mottagningen på eget initiativ utan utredning eller via hänvisning från socialtjänst, polis, vård eller andra organisationer. ATV är även en mottagning för den som blir utsatt för våld. Våldsutsatta kan frivilligt uppsöka mottagningen för stöd i sin situation.

⁷ Metodstödet iRisk syftar till att öka kvaliteten i de barnutredningar där barnet eller en omsorgsperson har utsatts för våld i en nära relation.

3.4 Ärenden som berör hedersrelaterat våld och förtryck

Ärenden som rör hedersproblematik hanteras inom samma processer som andra våldsärenden. Det finns en rutin för hedersrelaterat våld och förtryck, men denna uppges inte vara känd av alla i organisationen och omfattningen av tillämpningsgraden av denna är därav låg. I rutinen beskrivs vad som särskiljer hedersproblematik från andra våldsärenden och det hänvisas till ytterligare vägledning som riskfaktor i PATRIARK⁸ eller delar av FREDA-kortfrågor i syfte att kartlägga omfång och karaktär av våldet. I rutinen framgår att en skyddsbedömning ska göras samma dag som anmälan inkommer eller senast dagen efter. Enligt uppgift finns det utrymme för kompetensutveckling avseende hedersproblematik då kompetensen är begränsad. Det finns kompetens inom socialtjänsten men den är inte lika utbredd som till exempel kompetens kring våld i nära relation. Det är även ett komplicerat område. Det är enbart samordnaren och en handläggare⁹ som är certifierade att använda PATRIARK. Noterbart är dock att det finns andra metodstöd tillgängliga.

I de insatser som erbjuds finns kompetens för hedersvåldsutsatthet. Det finns möjlighet att hantera hedersutsatta inom ramen för andra insatser. Det sker även att personer utsatta för hederskultur blir hänvisade till resurscentrumet Origo¹⁰.

3.5 Bedömning

Det finns tydliga processkartor samt rutiner kring arbetet med att upptäcka våld, utreda behov samt erbjuda insats. Vi ser positivt på att det nyligen skett en genomgång av de befintliga processerna. Vi ser också positivt på att standardiserade bedömningsmetoder enligt rutin ska tillämpas. Det finns dock en ovisshet kring vilken utsträckning metodstöd och standardiserade bedömningsmetoder tillämpas i praktiken vilket vi bedömer som en risk. Vi bedömer att det är av vikt tillgängligt stöd tillämpas.

Det finns ärendestöd samt ärendegenomgångar där handläggare kan få stöd i sin utredning. Vi bedömer dock att det finns en risk att verksamheten är beroende av enskilda personer för att detta ska fungera. Vi ser det som en osäkerhet att organisationen i stor utsträckning förlitar sig på en samordnande funktion. Om denne inte har möjlighet att agera ärendestöd finns risk att handläggare inte får det stöd de är i behov av. Det uppges finnas flera informella kontakter inom verksamheten vilket medför att det är svårt att fullt ut ersätta samordnaren vid dennes frånvaro, detta ser vi som en risk. Vi noterar dock att det finns möjlighet till stöd av gruppleddare, vilket vi ser positivt på.

Kommunen erbjuder olika typer av insatser samt till olika målgrupper som vi bedömer i stort överensstämmer med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Vi noterar att det finns en rutin framtagen för ärenden som avser hedersrelaterat våld och förtryck men den förefaller inte vara känd i verksamheten och dess tillämpning är därav oklar. Vi bedömer avsaknaden av etablerade rutiner är en brist och betonar vikten av att det finns tillgängligt stöd i form av rutiner för handläggare som kan möta hedersproblematik. Det finns erforderlig kompetens inom delar av verksamheten men att det finns risk att alla som bemöter och hanterar ärenden kring utsatta inte besitter tillräckligt med kunskap. Detta baseras på att flera intervjuade uttrycker att det finns brister i kompetens avseende hedersproblematik.

Sammantaget bedömer vi att det finns etablerade rutiner, metodstöd och arbetssätt för att upptäcka, utreda samt erbjuda ändamålsenligt stöd för personer utsatta för våld i nära

⁸ PATRIARK består av vägledning för bedömning och hantering av risk för hedersrelaterat våld.

⁹ Handläggaren är för tillfället föräldraledig

¹⁰ Origo är ett resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld för Stockholms län.

relation. Vi ser det dock som en brist att tillgängligt stöd inte alltid används. Vi bedömer även att det är en sårbarhet att organisationen tycks vara beroende av en samordnande funktion som under senaste året samt kommande år är föräldraledig. Vidare bedömer vi att det inom delar av socialtjänsten finns erforderlig kompetens avseende att upptäcka och möta hedersrelaterat våld och förtryck men att kompetensen inte är tillräckligt utbredd. Vi bedömer det som en brist att det saknas etablerade rutiner för ärenden som innehåller hedersproblematik.

4. Förebyggande arbete och kompetens

4.1 Förebyggande arbete genom informationsspridning

Den kommunala öppenvården inom välfärd samhälle arbetar förebyggande på olika sätt. Det pågår framförallt arbete med att nå ut med information. Välfärd samhällsservice arbetar förebyggande genom exempelvis:

- ▶ En tvättstugekampanj tillsammans med bostadsbolaget Stena Fastigheter. En tvättstugekampanj innebär att informationsbroschyrer sätts upp i fastighetsförvaltarnas gemensamma tvättstugor. Informationen beskriver hur våldsutsatta kan få hjälp. Tvättstugorna används då det antas vara en fredad plats där våldsutsatta får möjlighet att ta till sig informationen. Informationskampanjen riktar sig specifikt till personer som befinner sig i riskgruppen för att utsättas för våld i en hederskontext.
- ▶ Hembesöksprogram där nyblivna föräldrar kan anmäla sig för hembesök sex gånger inom barnets första levnadsår. Under träffarna pratar de om föräldraskapet samt även våld i nära relation. Detta i syfte att tidigt uppmärksamma problem.
- ▶ Mansgrupper som utgör tillfällen för män att träffas och prata i grupp om olika familjerelaterade situationer.
- ▶ Informationsspridning i samtliga verksamheter som möter människor.
- ▶ Samverkan med olika andra typer av verksamheter. Samverkan har exempelvis skett med en moské där kommunen informerat om frågan och stöd som finns att tillgå.
- ▶ Våldsmottagningen ATV.

Intervjuade uppger att det är svårare att nå ut med förebyggande insatser till personer utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck.

4.2 Kompetenshöjande insatser anordnas av samordnaren för våld i nära relation

Den samordnande rollen inom socialtjänsten anordnar utbildningar. Utbildningar genomförs med socialtjänsten men även andra verksamheter bjuds in att delta. Under våren 2022 ska det genomföras ett nytt utbildningstillfälle där elevhälsan bjudits in. Enligt uppgift är utbildningstillfällena korta och att det därav är svårt att få med allt av vikt för att säkerställa att fler erhåller tillräcklig kompetens i frågorna. I samordnarens uppdragsbeskrivning ingår kompetensutveckling för socialnämndens personal. Det ingår inte att erbjuda utbildning för andra verksamheter så som elevhälsan, men sker i nuläget utifrån eget initiativ. Samordnaren har inte genomfört utbildningar för fler än socialtjänsten under det senaste året med anledning av föräldraledighet.

Den samordnande rollen är central i det kompetenshöjande arbetet. Samordnaren håller i utbildningspass två gånger per år för medarbetare inom socialtjänsten (myndighetssidan). Under utbildningspasset berörs våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Intervjuade uppger att utbildningspassen inte är tillräckliga för att täcka det behov av kompetensutveckling som finns. Hedersproblematik samt riskbedömningar är områden där det finns särskilt utvecklingsbehov. Generellt sett upplevs kompetens kring hedersproblematik som låg inom granskade nämnders verksamheter. I delar av

socialtjänsten saknas kompetens i att genomföra riskbedömningar och placeringar samt träffa familjer när det handlar om hedersproblematik. Kompetensutveckling behövs för både barn- och vuxenhandläggare. Flera av de intervjuade ser att det finns behov av vidareutbildning.

Inom både socialtjänsten samt välfärd samhällsservice sker olika former av interna utbildningar där medarbetare med särskild kompetens inom dessa frågor håller kortare föreläsningar kring vad våld är samt hur våldet kan uttrycka sig. Detta kan ske vid olika former av enhetsmöten.

Vidare uppges antalet handläggare med specialkompetens inom våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck inom socialnämnden vara få i förhållande till antalet kommuninvånare. Det uppges delvis vara svårt att nå målen med anledning av personalbrist. En del av de intervjuade uppger att en följd av detta blir att placeringarna på skyddade boenden blir längre.¹¹ Enligt uppgift har problematiken lyfts upp inom nämnden. Samordnarna har även fått ta på sig egna ärenden även om det inte är meningen.

4.3 Bedömning

Det sker förebyggande arbete mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck genom olika informationskampanjer samt samverkan med olika organisationer. Vi ser positivt på att det sker ett förebyggande arbete med informationsspridning om socialnämndens arbete till grupper och enskilda, såväl vuxna som barn. Vi har dock inte identifierat att det finns en plan för hur informationsspridning ska gå till i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Vi bedömer därför att det finns behov av att utveckla en plan för förebyggande arbetet med informationsspridning. Vi ser att en sådan plan med fördel kan vara kommunövergripande i syfte att samordna informationen som sprids samt effektivisera arbetet.

Kompetenshöjande insatser har genomförts och planeras att genomföras framgent. Vi ser positivt på att utbildningar genomförs med fler aktörer än enbart socialnämndens personal. Vi noterar dock att de kompetenshöjande insatserna, likt ärendestödet, i stort är centrerat kring en funktion samt att de upplevs som otillräckliga. Då den samordnande funktionen varit frånvarande har ingen strukturerad utbildning skett, vilket vi ser som en risk. Vi bedömer därav att nämnden framgent bör säkerställa hållbara och långsiktiga former för utbildning.

Vi bedömer att det är en brist att det inte finns tillräcklig kompetens kring hedersrelaterat våld och förtryck i granskade nämnders verksamheter.

Sammantaget bedömer vi att kompetenshöjande insatser båda planeras och har genomförts. Vi bedömer dock att det finns behov av ytterligare kompetensutveckling, framförallt avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Det förebyggande arbetet sker på olika sätt inom den kommunala utförarsidan. Vi ser positivt på det förebyggande arbete som sker.

¹¹ Bilden av att antalet handläggare med specialkompetens inom våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar längden på placeringar vid skyddade boenden är delad. De som inte instämmer i bilden uppger att längden på placeringar på skyddade boenden är beroende av beslut från andra myndigheter, t ex utvisning, eller avvaktan på tillgång till eget boende.

5. Samverkan

5.1 Samverkan sker mellan olika enheter och verksamheter inom kommunen

Elevhälsan uppger att samverkan med socialtjänst är fungerande i enskilda fall då en orosanmälan är gjord och de startar en utredning. Bilden av möjligheten till stöd hos socialtjänsten är delad bland de intervjuade. Det förekommer att elevhälsan använder sig av möjligheten att anonymt ringa till mottagningsgruppen för stöd i en fråga. När det förekommer uppges hjälpen de får vara bra. Vanligen rekommenderar socialtjänsten att elevhälsan ska göra en orosanmälan. Samtidigt finns det de som inte kontaktar socialtjänsten utan istället kontaktar andra organisationer såsom UMO¹² eller Origo. En anledning uppges vara att socialtjänsten upplevs som svåra att nå. Intervjuade uppger att det finns en diskrepans mellan elevhälsans förväntningar på stöd från socialtjänsten och den hjälp som de faktiskt får. Elevhälsan önskar mer hjälp.

Som en del i att förebygga felaktiga förväntningar och öka samverkan mellan utbildningsverksamheten och socialtjänsten har gemensamma möten mellan mottagningsgruppen inom barn- och familjeenheten och elevhälsan förekommit. Under mötena har respektive uppdrag tydliggjorts. Det planeras för ytterligare möten mellan verksamheterna.

Inom kommunen finns det en grupp, *Fridsam*, som ska utveckla arbetet mot våld i nära relation. I Fridsamgruppen finns representanter från utförar- och myndighetssidan inom den kommunala sociala omsorgsprocessen. Samverkan genom fridsammöten uppges ha varit gynnsamt och möjliggjort för kommunen att fånga upp problematiken. Fridsammöten har inte genomförts då samordnaren har varit föräldraledig. Under samordnarens fortsatta frånvaro ska en vikarie tillsättas. Vikarien ska ta över rollen som sammankallande till Fridsammöten.

Det sker samverkan mellan barn- och vuxenutredare i syfte att tillgodose hela familjens behov. Enheterna tillämpade ett nytt arbetssätt under 2021 som tillämpades i 25 procent av de familjer som bedömdes ha behov av familjeorienterat arbete. För att utveckla den interna samverkan avseende styrning och ledning har gemensamma planeringsdagar med fokus på barnets resa inom organisationen samt nya strukturer för ett gruppleddarforum har tagits fram. Åtgärderna bedöms ha minskat sannolikheten för brister i intern samverkan då strukturer förbättrats och medvetenheten hos medarbetarna ökat. Noterbart är att det, utifrån lex Sarah-utredningar, framkommit risker i samband med intern samverkan som skulle kunna få allvarliga konsekvenser för enskilda.

Intervjuade lyfter återkommande upp att det finns behov av samverkan men att det saknas utrymme. Det finns olika vägar för informell samverkan. Det uppges dock krävas god kunskap om kommunen som organisation för att upprätthålla sådan samverkan och vart i kommunen som aktuella frågor ska behandlas.

5.2 Extern samverkan

Det sker olika externa samverkansinsatser inom kommunens olika verksamheter. Inom socialnämndens myndighetsida sker den externa samverkan främst genom samordnaren, förutom avseende skyddade boenden. Samordnaren representerar kommunen i olika nätverk som behandlar frågor avseende våld i nära relation samt hedersproblematik. Samordnaren deltar bland annat i SKRs kvinnofridsnätverk, Södertörns nätverk samt nätverk för socialekreterare. Enhetschefen för barn- och familjeenheten sitter i Origos styrgrupp.

¹² UMO är en webbplats för alla som är mellan 13 och 25 år. På UMO kan du hitta svar på frågor om sex, hälsa och relationer. Sveriges alla regioner är med och betalar för UMO.

Kommunens utförarsida samverkar med olika parter så som fastighetsbolag samt religiösa samfund. Samverkan sker i syfte att sprida information om de aktuella frågorna samt kommunens arbete. Det finns även flertalet nätverk som riktar sig mot professioner där kommunen deltar och aktuella frågor belyses.

Barn- och familjeenheten samverkar med kvinnojouren mot våld i nära relation i Nacka/Värmdö (KJ). Samverkan uppges fungera väl och handläggare hänvisar ofta medborgare till den öppna mottagningen. Likaså hjälper föreningen många kvinnor och några män att ansöka om andra insatser då deras öppna mottagning inte kan tillgodose den enskildes behov. Det är KJ som utför insatser kvalificerad kontaktperson. KJ ansökte om verksamhetsbidrag för verksamheten 2022. Socialnämnden biföll delvis ansökan om verksamhetsbidrag för Föreningen mot våld i nära relation i Nacka/Värmdö med 1,3 mkr för 2022 (ansökan var på 1,5 mkr). Verksamhetsbidragets användning ska skriftligen redovisas till socialnämnden senast den 1 november 2022.

Intervjuade uppger att samverkan med externa parter så som polisen kan utvecklas. Det sker samverkan i enskilda fall samt inom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid). SSPF är en brottsförebyggandesamverkan mellan olika aktörer som främst riktar sig mot ungdomsproblematik som kriminalitet eller drogmisbruk. Samverkan avser inte specifikt utsatta eller utförare av våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.

5.3 Bedömning

Det finns former för intern samverkan i kommunen. Samverkan sker mellan olika verksamheter. Vi noterar dock att samverkan till viss del är beroende av att samordnaren är på plats och därav blir sårbar. Vi ser positivt på att den sammankallande rollen till Fridsammöten nu ska tas över under samordnarens frånvaro.

Om insatser ges till flera i en familj, ska nämnden även samverka för att skapa förutsättningar för att samordna samtliga insatser. Detta ska göras med beaktande av behovet av trygghet och säkerhet hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Vår bedömning är att det finns en ambition att samverka men att det inte fungerar fullt ut. Vi noterar att det enbart skedde i 25 procent av de familjer som bedömdes ha behov av familjeorienterat arbete. Det är ett nytt arbetssätt som infördes 2021 och vi bedömer att socialnämnden bör säkerställa att implementeringen fortgår.

I granskningen är det återkommande att det finns behov av samverkan men att intervjuade upplever att det saknas utrymme. Vi bedömer att detta är viktigt för nämnderna att beakta och ser att former för samverkan med fördel kan förtydligas i en kommunövergripande handlingsplan.

Vi noterar att det finns olika samverkansformer med externa nätverk. Samverkan sker mellan olika professioner och utgör tillfällen för kommunen att lyfta aktuella frågor. Socialnämnden ska samverka externt med andra verksamheter, myndigheter och organisationer som berörs för att skapa förutsättningar för att samordna insatserna från de olika aktörerna så att de inte motverkar varandra. Vi ser positivt på samverkan med kvinnojouren mot våld i nära relation i Nacka/Värmdö. Vi har däremot inte funnit att samverkan med externa parter så som polis och lokala aktörer nödvändigtvis sker på ett strukturerat sätt. Vi bedömer därav att det finns anledning att utveckla den externa samverkan.

Sammantaget bedömer vi att det finns fungerande former för samverkan såväl inom kommunen som mellan kommunen och civilsamhället. Vi bedömer dock att det finns utrymme att utveckla både den interna och externa samverkan. Vi ser att former för samverkan med fördel kan förtydligas i en kommungemensam handlingsplan.

6. Uppföljning, utvärdering och kartläggning inom socialnämnden

I ett liv utan våld (2017) konstaterar Socialstyrelsen att den kartläggning de uppdragits att genomföra avseende hedersrelaterat våld och förtryck inte var möjlig. Socialstyrelsen hänvisar till att området är svårt att undersöka samt att mörkertalet är stort. Det finns dock andra möjligheter för kommuner att följa utvecklingen inom det geografiska ansvarsområdet. Nacka kommun följer statistik från BRÅ samt *Stockholmsenkäten* som skickas ut till ungdomar. I Stockholmsenkäten finns möjlighet för kommuner att inkludera egna frågor, något som Nacka har valt att göra. I enkäten har kommunen lagt till följande frågor om hederskultur samt våld i nära relation.

- ▶ Har du blivit utsatt för någon typ av våld, hot eller kränkning av någon du har varit ihop med eller intresserad av?
- ▶ Har du utsatt någon som du har varit ihop med eller intresserad av för någon typ av våld, hot eller kränkning?
- ▶ Får du själv välja fritt vem du ska gifta dig med i framtiden?

Att kommunen inte genomför en egen kartläggning uppges vara med anledning av områdets komplexitet. Det uppges inte vara prioriterat. Intervjuade beskriver att det inte heller finns någon indikation på att situationen inom kommunen skulle särskilja sig från andra delar av Sverige. Inom socialnämnden följs dock insatser upp samt antal ansökningar om stöd avseende våld i nära relation.

6.1 Uppföljning av enskilda fall och insatser samt utförare

Det är handläggarna som följer upp de insatser som beviljas till våldsutsatta och våldsutövare. Nedan redogörs kortfattat för uppföljningen av olika insatser.

Då en klient blir tilldelad en kvalificerad kontaktperson sker generellt uppföljning med kontaktpersonen var fjortonde dag. Tätare avstämning kan ske beroende på behov. Uppföljning sker genom Socialstyrelsen verktyg för uppföljning av våldsutsatta, SUV-reg. Verktyget ger möjlighet att följa upp exempelvis våldets omfattning före och efter insats, typ av insatser och genomförda riskbedömningar. Uppföljningen 2021 omfattade 29 av totalt 32 klienter. Uppföljningen syftade till ökad kunskap om huruvida våldsutsattheten minskat eller upphört efter genomförd insats samt få ökad kunskap om målgruppen. Det har även skett en brukarundersökning riktad till de som haft insatsen minst tre månader eller avslutat insatsen under året. Uppföljningen visade att majoriteten av målgruppen är aktuella på annan enhet eller grupp i kommunen, över hälften av kunderna lever ensamma med barn och över hälften av dessa barn har umgänge med våldsutövaren.

Skyddade boenden följs upp både genom månadsrapporter som lämnas av utföraren och genom avstämningar med boendet såväl som den placerade. Månadsrapporterna innehåller information väsentliga händelser under månaden för respektive klient. Det förekommer att boenden inte lämnar månadsrapporter vilket dock inte uppges utgöra ett större problem då det även sker avstämningar. Avstämningar sker per telefon eller på plats och genomförs baserat på behov i det enskilda ärendet. Frekvensen beror även på vilken handläggare som hanterar ärendet och dennes tidsutrymme. Avstämningar sker även med den utsatta. Det sker alltid en uppföljning av placeringen inför avslut av insatsen.

Enligt kvalitetsplanen skulle egenkontroll ske genom en kundundersökning inom skyddande boenden under 2021. Detta genomfördes inte då det nedprioriterades till fördel för intern kvalitetsutveckling och upphandling.

Uppföljningen av ATV sker genom kontakt med våldsutövaren sex månader efter avslutad insats. Information sammanställs inte till aggregerad nivå.

6.2 Aggregerad uppföljning av ärenden

Socialnämnden följer upp arbetet avseende våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck i de enskilda fallen vilket sedan summeras på aggregerad nivå. Detta redovisas i tertialrapporter, årsredovisningar samt kvalitetsberättelsen. I årsredovisningen sammanställs resultatet av insatser från året som gått tillsammans med uppföljning av nämndens mål och ekonomi. Uppgifterna som följs upp kommer dels från socialtjänsten, dels från välfärd samhällsservice.

Nedanstående tabell redogör för statistik som följs upp av socialnämnden avseende våld i nära relation. I den presenterade statistiken särskiljs inte ärenden som innehåller hedersproblematik, utan dessa är inkluderade.

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Antal ansökningar	138	178	160
Antal unika ansökningar	83	79	90
Antal inledda utredningar	94	116	115
Antal unika inledda utredningar	71	66	83
Antal unika personer placerade på skyddat boende (vuxna)	37	31	31
Antal unika medföljande barn till förälder placerad på skyddat boende	35	48	46

Antalet våldsutsatta vuxna som var placerade på skyddat boende någon gång under 2021 var 31 personer. Till de placerade vuxna fanns 46 medföljande barn. Flera av de kvinnor som behövde skydd saknade uppehållstillstånd och har även levt under hot om utvisning till hemlandet.

Av de våldsutsatta som haft insatsen skyddat boende har 30 personer avslutat insatsen och 26 av dessa bedöms efter avslut leva ett liv fritt från våld. Några våldsutsatta har valt att återvända till sin relation och kommunen vet inte om våldet upphört för dessa. Under 2021 beviljades 42 våldsutsatta insatsen kvalificerad kontaktperson. Motsvarande siffra 2020 var 35 personer.

Barns ställning vid våld i nära relation stärktes när den nya lagen om banfridsbrott trädde i kraft den 1 juli 2021. Antalet barnfridsbrott i Nacka var strax under 30 föregående år. Tre av dem har hittills lett till åtal.

Antalet som sökte stöd via ATV avstannade 2021 men har tidigare år ökat. Under 2021 var 55 våldsutövare aktuella för behandling inom ATV. Av de 55 har tre erbjudits bistånd i form av behandlingen och resterande har sökt sig till ATV på egen hand. Alla partners till de som sökt behandling inom ATV erbjuds partnerkontakt i syfte att få information om behandlingen, möjlighet att svara på om någon förändring skett samt säkerställa att våldet inte tilltar. Samtliga erbjudna har tackat ja till detta.

6.3 Systematisk kvalitetsuppföljning inom socialnämnden

I socialnämndens kvalitetsberättelse 2021 återges socialnämndens systematiska uppföljning utifrån kvalitetsplanen. Inför 2021 identifierades *helhetssyn och samordning i arbetet med familjer med komplexa behov*, samt *systematisk måluppfyllelse och uppföljning av insatser på individ- och gruppnivå* som gemensamma risker inom socialnämnden.

Barn- och familjeenheten har med anledning av de identifierade riskerna arbetat med att skriva mätbara mål i syfte att öka kvaliteten i utrednings- och uppföljningsarbetet samt öka begripligheten för den enskilde. Under 2021 har uppföljningar genomförts i 57 % av

ärendena.¹³ Arbetet med mätbara mål och att öka antal uppföljningar ska fortsätta under 2022.

Nedan presenteras delar av det resultat som framkom i kvalitetsberättelsen 2021.

- ▶ Samordnad individuell plan, SIP, används i låg utsträckning vid utredningar.
- ▶ Risken, *bristande kvalitet i utredningar som rör barn som utsatts för eller bevittnat våld i nära relation*, bedöms ha minskat under då standardiserade bedömningsinstrument använts i högre utsträckning och kompetenshöjande aktiviteter genomförts.
- ▶ Familjer som återaktualiserades inom ett år efter avslutad barnavårdsutredning följdes upp i syfte att få vetskap om våld i nära relationer var skälet till att familjerna återaktualiserades. Uppföljningen omfattade fem familjer och visade att det inte förekommit våld i de aktuella familjerna. Underlaget bedöms dock vara för litet för att besvara frågan om våld är orsaken till ny aktualisering. Uppföljningen kommer att fortsätta framgent.

Under 2021 gjordes sju lex Sarah-rapporter inom barn- och familjeenheten. Sex av utredningarna är klara och en är pågående. Lex Sarah-utredningarna har påvisat brister inom dokumentation, informationsöverföring, arbetsledning av konsulter, kontroll av jourhem samt ansvarsfördelning i våldsärenden. Dessa brister sorteras in under riskområden som kan ha en negativ påverkan för enskilda klienter avseende intern samverkan, brister i handlägningsförfarandet och bristande utredningskvalitet. Flertalet åtgärder som till exempel uppdaterade rutiner och utbildningsinsatser kring våld har vidtagits för att bemöta de identifierade riskerna.

6.4 Bedömning

Kommunen kartlägger inte själv förekomsten av våld i nära relation eller hedersrelaterat våld men tar del av exempelvis BRÅs statistik. Vi ser positivt på att kommunen tar del av statistik från BRÅ samt inkluderat egna frågor i Stockholmsenkäten i syfte att fånga upp delar av problemets omfattning. Vi ser även positivt på att kommunen följer upp dokumentation i pågående ärenden. Vi ser dock att det finns möjlighet att ytterligare kartlägga förekomsten genom samverkan med andra verksamheter.

Socialnämnden följer upp ärenden i enskilda fall, på aggregerad nivå samt aktörers insatser. Uppföljning av enskilda ärenden genomförs av handläggare som har kontakt med individen. Uppföljning sker dels inför avslut av insats dels kontinuerligt baserat på behov. En kvalitetsgranskning av utförare skulle genomförts 2021 men nedprioriterades. Vi bedömer att det är av vikt att utförare av insatser följs upp för att säkerställa kvalitén på insatsen. Vi ser därav att socialnämnden bör säkerställa att uppföljning av kvalitén på de skyddade boendena genomförs. Detta särskilt med anledning av att det inte alltid inkommer månadsrapporter.

Genom kvalitetsplanen sker ytterligare uppföljning av socialnämndens arbete. Barn- och familjeenheten arbetade under 2021 med implementering av arbetssättet att skriva mätbara mål i syfte att öka kvaliteten i utrednings- och uppföljningsarbetet samt öka begripligheten för den enskilde. Vi ser positivt på detta.

Arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck urskiljs inte särskilt i uppföljning eller utvärdering. Vi bedömer att det finns ett värde i att presentera aggregerad uppföljning avseende både våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck till nämnden. Detta i syfte att belysa problematikens olikheter och urskilja särskilda förbättringsområden.

Sammantaget bedömer vi att det i stort sker erforderlig uppföljning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Uppföljning sker i enskilda fall, på

¹³ Siffran avser inte enbart ärenden kopplat till våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.

aggregerad nivå samt av olika aktörers insatser. Vi noterar dock att hedersrelaterat våld och förtryck inte följs upp på en aggregerad nivå, detta är ett område vi bedömer kan utvecklas. Kommunen genomför inga egna övergripande kartläggningar av förekomsten av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunen följer dock andra instansers statistik, vilket vi ser positivt på.

7. Skolor, elevhälsan och fritidsgårdar

Av granskad dokumentation samt intervjuer och korrespondens framkommer att varken fritidsnämnden eller utbildningsnämnden har mål eller uppföljning avseende våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Av intervjuer framgår att det sker uppföljning av det enskilda fallet inom utbildningsverksamheten men inte i egensyfte av att följa upp våld i nära relation eller hedersrelaterat våld eller förtryck.

Skolor och fritidsgårdar är platser där unga spenderar en stor del av sin tid. Det är också platser där den unga får möjlighet att ha relationer med andra vuxna än sina vårdnadshavare. Av denna anledning är det vanligt att ungas problematik upptäcks i just skolan. Intervjuade belyser därav vikten av att personalen är medveten om risken för utsatthet.

Det finns olika sätt som problematiken kan upptäckas inom de aktuella verksamheterna. Elevers utsatthet kan komma fram genom oro från lärare som upplever eleven som nedstämd, att frånvaron ökar eller andra förändringar i måendet. Elevhälsan och skolan reagerar även då eleven ska åka utomlands under en längre tid. Det kan även framkomma genom elevhälsans hälsosamtal. Hälsosamtal genomförs med alla elever i årskurs fyra, åtta och första året på gymnasiet. Inför hälsosamtalet får de fylla i en enkät. Enkäten innehåller frågor om det fysiska och psykiska måendet. I enkäten ställs frågor kring om eleven varit utsatt för eller bevittnat våld. Intervjuade uppger att det i både enkäten och vid hälsosamtalet kan komma fram att eleven är utsatt för antingen våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Enkäten har tagits fram gemensamt inom kommunens elevhälsa. Resultaten av enkäten sammanställs för hela skolan men även klassvis. Framgent ska resultatet även sammanställas på en kommunövergripande nivå. Resultatet av enkäten efterfrågas inte av nämnd eller kommunstyrelsen.

Då oro uppstår pratar elevhälsan med både eleven och de lärare som undervisar eleven. Det finns inget kommungemensamt metodstöd för sådana samtal. Det finns rutiner för hur orosanmälan ska göras. Intervjuade uppger att ett metodstöd i form av samtalsstöd eller checklistor hade underlättat arbetet och bidragit till ökad säkerhet kring hur framförallt hedersrelaterade situationen bör hanteras.

Skolor har även utifrån skolplikten en skyldighet att utreda då en elev är frånvarande från skolan. I skolorna är det kuratorerna som överblickar frånvaron. Om en elev är frånvarande skickas en anmälan till välfärd skola. Skolan ska ta fram en plan för att hjälpa eleven. Informationen skickas till utbildningsenheten som ansvarar för bevakning av skolplikten.

Likt skolor gör fritidsgårdar orosanmälningar om oro finns för ett barn. Det finns rutiner framtagna för hur en orosanmälan ska ske. Det finns i övrigt inga särskilda rutiner avseende förhållningssätt vid misstanke om våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck.

7.1 Förebyggande arbete i skolor och på fritidsgårdar

Förebyggande arbete sker framförallt genom spridning av information. Inom elevhälsan och utbildningsverksamheterna är det respektive mottagning eller verksamhet som bestämmer vad och hur de ska arbeta förebyggande. Det finns inga särskilda kommunövergripande riktlinjer för detta arbete. De kommunala fritidsgårdarna uppges arbeta främjande och inte förebyggande.

Elevhälsans mottagningar informera vanligen om våld i nära relation samt hederskultur i väntrum samt toaletter. Informationen består av broschyrer och planscher från verksamheter så som Origo. I samband med att elevhälsan vid terminsstart informerar om sin verksamhet lyfter de vanligen även möjligheten att prata om sin hemmasituation. Elevhälsan har en hälsolektion med eleverna i ettan på gymnasiet där de pratar om kost, stress, fysisk aktivitet samt sex och relationer. Enligt uppgift upplevs lektionen som kort och eleverna efterfrågar mer information om sex och relationer. Elevhälsan pratar även särskilt med elever som går i gymnasiets introduktionsprogram för nyanlända.

7.2 Det sker ingen kontinuerlig kompetensutveckling inom elevhälsan och fritidsgårdar

Intervjuade uppger en varierande bild kring hur väl kompetensen är inom utbildningsverksamheten, elevhälsan och fritidsgårdarna avseende våld i nära relation och hedersrelaterat våld eller förtryck. Av intervjuer framkommer att det kan finnas en kunskapslucka, särskilt avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Det sker ingen systematisk kompetenshöjning. Personalen har erbjudits enstaka utbildningstillfällen anordnade av samordnaren för våld i nära relation. Enligt uppgift lyfts frågorna vid olika möten mellan professioner och i arbetslag. Det finns en medvetenhet om frågorna men ingen samordnad utbildning eller metodstöd. Origo har blivit inbjudna till elevhälsan för att föreläsa.

Det har inte skett några kompetenshöjande insatser inom de kommunala fritidsgårdarna. Anledning uppges vara att det inte finns något specifikt uppdrag kring det samt att de har fokuserat på kompetensutveckling inom andra områden.

7.3 Bedömning

Det finns inga mål eller uppföljning avseende granskningsområdet inom utbildningsnämnden eller fritidsnämndens verksamheter.

Vi ser dock att det finns skäl att överväga att inkludera mål i fritidsnämnden samt utbildningsnämndens arbete i syfte att stärka hela kommunens arbete. Sådana mål bör formuleras på ett sätt som följer nämndernas ansvarsområden samt mandat. Vi bedömer även att elevhälsans hälsoenkät med fördel kan följas upp av nämnd i syfte att öka kunskapen om elevers mående.

Det saknas metodstöd i elevhälsans bemötande av utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Vi noterar ett upplevt behov av mer stöd samt kompetensutveckling i frågorna. Vi bedömer därav att det finns anledning att se över möjligheten att utveckla stöd samt kompetensutveckling för skolor, elevhälsa samt fritidsgårdar. Vi ser även anledning att gemensamt i kommunen strukturera det förebyggande arbetet.

Sammantaget bedömer vi att det finns anledning att se över behovet av en kommunövergripande handlingsplan för samordning och uppföljning avseende våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Detta då våldsutsatthet kan upptäckas i flera av kommunens verksamheter och förhållningssätt, rutiner och uppföljning med fördel kan koordineras på ett tydligare sätt.

8. Sammanfattande bedömning och svar på revisionsfrågor

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden delvis har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Vi noterar att varken utbildningsnämnden eller fritidsnämnden har en tydlig styrning och uppföljning avseende granskningsområdet.

Revisionsfrågor	Svar
Finns aktuella kartläggningar och analyser av förekomsten av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck?	Nej. Kommunen kartlägger inte förekomsten av våld i nära relation eller hedersrelaterat våld eftersom en sådan upplevs svår att genomföra. Socialnämnden sammanställer anmälningarna som kommer in avseende våld i nära relation, följer andra myndigheter eller instansers kartläggningar samt sammanställer resultatet från stockholmsenkäten som går ut till ungdomar. Vi bedömer att detta går i linje med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.
Vilka mål finns för kommunens arbete rörande våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck? I vilken grad uppnår kommunen dessa mål?	Det finns inga kommunövergripande mål i arbetet mot våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Alla nämnder utgår från kommunfullmäktiges kommungemensamma målområden. Utifrån målen är det enbart socialnämnden som tagit fram ett fokusområde med tillhörande indikator som direkt kopplas till våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Den aktuella indikatorn med direkt bäring på våld i nära relation är <i>Andelen kvinnor och män över 18 år som vid avslutad placering på skyddat boende uppger att de inte utsätts för våld</i> . Måloppfyllelsen anges som god. Socialnämnden arbetar även efter uppsatta mål i kvalitetsplanen.
Vilket förebyggande arbete finns kring våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck och har kompetenshöjande insatser planerats eller genomförts?	Det sker förebyggande arbete mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck genom olika informationskampanjer samt samverkan med olika organisationer. Det sker även arbete med våldsutövare. Vi noterar att samverkan avseende förebyggande arbete kan utvecklas. Det har genomförts kompetenshöjande insatser både gällande våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Detta sker kontinuerligt och planeras även framgent. Vi ser positivt på att utbildningsnämnden och fritidsnämndens verksamheter bjuds in till utbildningar. Vi noterar dock att de kompetenshöjande insatserna, liksom det ärendestöd som finns, i stort är centrerat kring samordnaren i våld i nära relation. Vi baserar detta på intervjuades upplevelser samt att delar av utbildningen har avstannat då samordnaren varit frånvarande.
Finns etablerade rutiner, metodstöd och arbetssätt för att upptäcka våld i nära relationer samt för att utreda behov och erbjuda ändamålsenligt stöd? I vilken utsträckning och hur tillämpas de?	Delvis. Det finns etablerade rutiner, metodstöd och arbetssätt för att upptäcka, utreda samt erbjuda stöd avseende våld i nära relation inom socialnämnden. Vi noterar dock att tillämpningen av metodstöd samt standardiserade bedömningsmetoder varierar. Fritidsnämnden och utbildningsnämndens verksamheter har rutiner för orosanmälningar. Det finns inga särskilda stöd i bemötandet av unga utsatta för våld i nära relation.

<p>Finns erforderlig kompetens, metodstöd och rutiner för att upptäcka och möta hedersrelaterat våld och förtryck? Hur tillämpas dessa rutiner och stöd?</p>	<p>Delvis. Hedersrelaterat våld och förtryck hanteras inom samma rutiner som andra våldsutsatta. Det finns metodstöd i form av en rutin. Denna är dock inte känd i verksamheten och tillämpningen är därav låg. Inom delar av socialtjänsten finns erforderlig kompetens men intervjuade anser att det saknas kompetens överlag inom kommunen avseende hedersrelaterat våld och förtryck.</p> <p>Fritidsnämnden och utbildningsnämndens verksamheter har rutiner för orosanmälningar. Det finns inga särskilda stöd i bemötandet av unga utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.</p>
<p>Finns fungerande former för samverkan inom kommunen och mellan kommunen och civilsamhället avseende arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck? Hur tillämpas dessa samverkansformer?</p>	<p>Delvis. Det finns former för intern samverkan i kommunen. Samverkan sker mellan olika verksamheter. Vi noterar dock att samverkan till viss del är beroende av att samordnaren är på plats. Detta ska dock delvis åtgärdas framgent vilket vi ser positivt på. I granskningen återkommer det att det finns behov av mer samverkan men att det saknas utrymme och resurser. Vi ser att detta är en viktig aspekt för nämnderna att beakta.</p> <p>Det finns former för extern samverkan. Samverkan sker i olika nätverk samt med olika intresseorganisationer samt med myndigheter. Vi bedömer dock att samverkan med externa parter kan utvecklas.</p>
<p>Sker uppföljning och utvärdering av arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck? I enskilda fall, på aggregerad nivå samt av olika aktörers insatser?</p>	<p>Ja. Socialnämnden följer upp ärenden i enskilda fall, på aggregerad nivå samt olika aktörers insatser. Uppföljning av enskilda ärenden genomförs av handläggare som har kontakt med individen. Uppföljning sker dels inför avslut av insats dels kontinuerligt baserat på behov. Genom årsredovisningar samt kvalitetsberättelsen sker uppföljning på aggregerad nivå.</p> <p>Under 2021 skulle en kvalitetsgranskning av utförare genomföras men nedprioriterades till fördel för intern kvalitetsutveckling och upphandling. Vi ser att det är av vikt att utförare av insatser följs upp för att säkerställa kvalitén på insatsen.</p> <p>Vi noterar att arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck inte urskiljs särskilt i uppföljning eller utvärdering.</p> <p>Elevhälsan genomför en hälsoenkät i olika årsklasser. Denna sammanställs på skolnivå men efterfrågas inte av nämnd.</p>

Nacka 2022-04-27

Lina Hedlund, EY
Verksamhetsrevisor

9. Bilaga

Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Biträdande social- och äldredirektör
- ▶ Chef för Barn och Elevhälsan
- ▶ Enhetschef - MoH-enheter/Barn och Familjeenheten
- ▶ Enhetschef Omsorgsenheten
- ▶ Fritidsnämndens presidium (kontakt har initierats men med anledning av att nämnden inte arbetar med frågorna avböjdes intervju)
- ▶ Kommunstyrelsens presidium
- ▶ Kultur- och fritidsdirektör
- ▶ Kurator
- ▶ Kvalitetsutvecklare MoH-enheter, Barn- och Familjeenheten Kvalitet Individ och Familj
- ▶ Produktionsdirektör för välfärd samhällsservice
- ▶ Produktionsdirektör Välfärd skola
- ▶ Rektor
- ▶ Samordnare våld i nära relation
- ▶ Skolsköterska
- ▶ Socialnämndens presidium
- ▶ Socialsekreterare - MoH-enheter / Mottagning med förenklad utredning
- ▶ Socialsekreterare - Mottagningsgruppen, Barn- och familjeenheten
- ▶ Socialsekreterare - Mottagningsgruppen, Barn- och familjeenheten
- ▶ Utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör
- ▶ Utbildningsnämndens presidium (kontakt har initierats men med anledning av att nämnden inte arbetar med frågorna avböjdes intervju)
- ▶ Verksamhetschef - Familj och Arbete
- ▶ Verksamhetschef Fritidsgårdarna
- ▶ Verksamhetsnära förvaltning, QlikSense & Kvalitetsledningssystem för sociala omsorgsprocessen

Dokument

- ▶ Beslut om verksamhetsbidrag för 2022 till Föreningen mot våld i nära relation i Nacka/Värmdö
- ▶ Bilaga årsredovisning 2021 - nyckeltal och mått
- ▶ Central barn- och elevhälsoplan Nackas kommunala skolor
- ▶ Handlingsplan våld i nära relationer 2014-2015
- ▶ Handlingsplan Våld i nära relationer 2017-2020 (ej beslutad)
- ▶ Internkontrollplan för socialnämnden år 2022
- ▶ Kurators samtal med elever initial kontakt
- ▶ Kvalitetsberättelse socialnämnden 2021
- ▶ Kvalitetsplan socialnämnden 2021
- ▶ Kvalitetsplan socialnämnden 2022
- ▶ Mål och budget 2022-2024 kommunstyrelsen
- ▶ Mål och budget 2022-2024 fritidsnämnden
- ▶ Mål och budget 2022-2024 socialnämnden
- ▶ Mål och budget 2022-2024 utbildningsnämnden
- ▶ Presentation analysmöte barn- och familj 2022-02-21 (utdrag)
- ▶ Reglemente fritidsnämnden
- ▶ Reglemente kommunstyrelsen
- ▶ Reglemente socialnämnden
- ▶ Reglemente utbildningsnämnden

- ▶ Riskanalys socialnämnden 2022
- ▶ Rutiner för samverkan mellan socialtjänst, förskola och skola gällande orosanmälningar
- ▶ Rutiner och processkartor inom den sociala omsorgsprocessen.
- ▶ Stockholmsenkäten 2022
- ▶ Styrkort 2021 välfärd skola
- ▶ Tertialbokslut 2 2021 socialnämnden
- ▶ Tertialbokslut 2 2021 välfärd samhällsservice
- ▶ Utbildningsnämndens utvärderingsplan år 2022
- ▶ Årsbokslut 2021 fritidsnämnden
- ▶ Årsbokslut 2021 kommunstyrelsen
- ▶ Årsbokslut 2021 utbildningsnämnden
- ▶ Årsbokslut 2021 välfärd samhällsservice
- ▶ Årsbokslut 2021 välfärd skola